

РОЛЬ ЛІДЕРСТВА У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Лідерство іманентне сутності людини, притаманне усім людським спільнотам, воно є формою організації життя людей, дієвим засобом розв'язання нагальних проблем. Вже на перших етапах суспільного буття, без формування та взаємодії тих чи інших моделей групового проживання, існування і розвиток людського роду були б просто неможливі. А це, в свою чергу, обумовлювало вибір певного порядку суспільного життя, де провідну роль відігравали більш досвідчені, розумні, сильні люди. Вони отримували визнання, довіру, авторитет серед своїх одноплемінників, ставали лідерами. По мірі розвитку соціальних відносин відбувалась еволюція лідерства, ускладнювалась ієрархія, збільшувались відповідні зв'язки і відношення, зростала кількість нагальних для вирішення питань [1, с. 9].

Лідерство в умовах воєнного періоду набуває особливого значення, оскільки саме від ефективних дій лідерів залежить не лише функціонування окремих інституцій, а й доля суспільства в цілому. Воєнний час ставить перед лідерами безпрецедентні виклики: необхідність ухвалення рішень в умовах високої невизначеності, забезпечення громадського порядку, підтримка бойового духу населення та збереження довіри до владних структур.

Актуальність і необхідність розвитку проблематики лідерства обумовлені сучасними глобальними викликами та локальними кризами, які висувають нові вимоги до управлінців, керівників і громадських діячів. Особливого значення лідерство набуває в умовах надзвичайних ситуацій, таких як війна, стихійні лиха або соціально-економічні кризи. У таких обставинах саме ефективні лідери здатні об'єднувати суспільство, забезпечувати стійкість організацій і спрямовувати ресурси на досягнення стратегічних цілей.

Необхідність розвитку цієї проблематики також зумовлена динамічними змінами у суспільних відносинах, зростанням ролі комунікаційних технологій та потребою адаптації управлінських моделей до умов нестабільності.

Особливості лідерства в такі періоди проявляються в поєднанні стратегічного мислення, швидкої реакції на зміни та високого рівня емоційного інтелекту. Лідери мають враховувати як матеріальні ресурси, так і морально-психологічний стан суспільства. У воєнний період зростає роль лідерів на всіх рівнях — від керівників держави до командирів на фронті й громадських активістів.

Лідерству надається ключова роль у процесі організації та координації військових ресурсів, мотивації військовослужбовців та підтримці їхньої єдності, впливу на великі групи людей. Рішення лідера можуть включати військові операції, захист країни та стратегії перемоги в конфлікті. Не менш важливою є наявність лідерів в повоєнний час, в процесі відновлення стабільності та забезпечення миру в країні. Лідери в мирний період спрямовані на стратегічне планування для досягнення довгострокових цілей, розвитку бізнесу або економіки, підвищення ефективності та покращення організаційної культури. Ключовими чинниками, які визначають успіх чи невдачу у вирішенні цих завдань, виявляються характеристики, навички та уміння осіб, що очолюють цей процес [2, с.52].

Лідерство в особливий період визначається як здатність лідерів ефективно організувати дії державних інституцій, громад та військових сил для подолання надзвичайних викликів. У таких умовах вирішальну роль відіграють низка аспектів:

1. У воєнний період рішення часто доводиться ухвалювати у стислий термін, на основі неповної інформації. Лідери повинні мати аналітичні навички, щоб миттєво оцінювати ризики та обирати оптимальні стратегії дій.

2. Лідери повинні бути здатними підтримувати зв'язок із громадськістю, пояснювати свої дії, надавати інформацію про поточну ситуацію та мотивувати населення до активної участі у вирішенні спільних проблем.

3. Ефективний лідер повинен розуміти потреби та емоції людей, підтримувати моральний дух суспільства й водночас залишатися взірцем стійкості.

4. Воєнний період вимагає бачення майбутнього, планування як короткострокових, так і довгострокових заходів, здатності передбачати наслідки дій.

5. Лідери в умовах війни мають бути етичними, приймати рішення, що ґрунтуються на принципах гуманності та справедливості, щоб не втратити довіру громадян.

Комунікація та лідерство є взаємопов'язаними компонентами, які спільно визначають ефективність управління в умовах кризи. Лідерство потребує якісної комунікації для донесення стратегічного бачення, координації дій та формування довіри серед підлеглих чи громадськості. Роботодавці можуть активно підтримувати розвиток лідерських якостей серед свого персоналу та забезпечити належну комунікацію для ефективного функціонування організації [3]. Таким чином, лідерство та комунікація у воєнний час виступають двома невід'ємними складовими, які разом визначають успішність управління в умовах стресу та невизначеності.

Історія знає багато прикладів успішного лідерства у воєнний час. Зокрема, під час Другої світової війни Вінстон Черчилль став символом надії для британського народу, завдяки своєму рішучому стилю управління та надихаючим промовам. У сучасному контексті лідери України демонструють унікальні приклади згуртованості, взаємодії з міжнародними партнерами та підтримки національної єдності під час російсько-української війни.

Лідерство в умовах воєнного періоду є не лише викликом, а й унікальною можливістю для лідерів проявити свої найкращі якості та забезпечити згуртованість суспільства. Від їхніх рішень залежать не лише військові успіхи, а й довіра громадян, міжнародна підтримка та післявоєнне відновлення держави.

Отже, ефективний лідер у воєнний час – це той, хто здатен швидко реагувати на зміни, забезпечувати захист населення та вселяти надію на краще майбутнє. Досвід таких лідерів має стати основою для формування нових підходів до управління як у військових, так і мирних умовах.

Список використаних джерел:

1. Корнієнко В.О., Похило І.Д. Ефективність політичного лідера: критерії та механізми реалізації в сучасній Україні : Монографія. Вінниця : ВНТУ, 2009. 140 с.

2. Маркова С.Ф. Особливості використання інструментів лідерства у воєнні та мирні часи. Збірник наукових праць Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ. 2023. Вип. 6. URL: <https://cuju.dnuvs.ukr.education/index.php/cuj/issue/view/6/6> (дата звернення: 19.11.2024).

3. Хлебнікова Т., Темченко О., Білінська О. ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ. *Економіка та суспільство*, (50). 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2426> (дата звернення: 19.11.2024).